

Saules Kauss II

Norises kopsavilkums

2009. gada 16. maijā (sestdien) Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūtā (LU CFI) notika 2. Latvijas Saules kausa pasākums – lekcijas un sacensības, kurās, no pieteiktajām 86, piedalījās 59 komandas. Uz pasākumu bija ieradušies 120 dalībnieki (110 puisi un 10 meitenes), neskaitot skolotājus, vecākus un līdzjutējus. Jaunākais dalībnieks bija Jaunjelgavas vidusskolas skolnieks - Andis Zēbergs. Piedalījās komandas no dažādām Latvijas skolām:

- Rīgas (Āgenskalna Valsts ģimnāzija, Rīgas amatniecības vidusskola, Juglas vidusskola, Rīgas 64. vidusskola, Rīgas 84. vidusskola, Rīgas 9. vakara (maiņu) skola, Rīgas Skolēnu pils, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija, Rīgas Valsts tehnikums „Poligrāfijas centrs”, Ziemeļvalsts ģimnāzija un TJN Annas-2/RTU);
- A.Upīša Skrīveru vidusskola,
- Auces vidusskola,
- Blomes pamatskola,
- Draudzīgā aicinājuma Liepājas 5. vidusskola,
- Jaunjelgavas vidusskola,
- Jelgavas valsts ģimnāzija,
- Mālpils vidusskola,
- Preiļu Valsts ģimnāzija,
- Priekuļu vidusskola,
- Pumpuru vidusskola,
- Saldus pilsētas ģimnāzija,
- Siguldas Valsts ģimnāzija,
- Smiltenes Centra vidusskola,
- Smiltenes ģimnāzija.

Pasākumu ievadīja LU CFI direktora akadēmiķa Andra Šternberga uzruna, un Kaseles universitātes (Vācija) profesora Jurgena Zika (Jürgen Zick) apsveikums (Vācijā šāda veida pasākumi notiek jau vairāk kā desmit gadus). Tad sekoja LU CFI topošo zinātnieku lekcijas par organiskajiem saules fotoelementiem (Andrejs Tokmakovs) un Latvijas Saules enerģijas testēšanas poligonu Fizikālās enerģētikas institūtā (Mārtiņš Vanags) un „Saules plantāciju” uz CFI jumta (Jānis Blūms).

Lai gan sestdienas rīts sākās ar lielisku Sauli, līdz lekciju sākumam tā jau sāka slēpties mākoņos, un līdz ar sacensību sākumu tikai pa mirklim ļāva noprast, ka kaut kur tepat aiz mākoņiem viņa vēl ir. Saules iztrūkums tad arī bija izšķirošais, kādēļ gaisā nepacēlās neviena no 4 Saules lidmašīnām, un kādēļ ātruma, šķēršļu un ūdens trases nepabeidza 21 komanda.

Dalībnieku saules transportlīdzekļi tika iedalīti 3 klasēs – Tautas klase, Meistarklase un Ekstra klase. Sacensības notika ātruma trasē (7.5 metrus garš mākslīgā seguma skrejceļš), šķēršļu jeb spēka trasē (6 m garš mākslīgās zāles klājums ar pauguriem) un ūdens trasē (6 m garš baseins).

Pat tādos mākoņainos apstākļos uzvarētāji ātruma trasi pieveica nepilnās 4 sekundēs – komanda „Tinky” no Siguldas Valsts Ģimnāzijas (Emīls Dūdiņš un Mārtiņš Vaicekauskis), lai gan lēnākajai mašīnai tas prasīja gandrīz 2 minūtes. Jāpiezīmē, ka nevienmērīgais Saules apgaismojums vienu otru dalībnieku sarūgtināja, bet pasākuma organizatori darīja visu iespējamo, lai pavisam bēdīgs nebūtu neviens. Spēka trasi līdz galam paveica 2 komandas, Ziemeļvalstu ģimnāzijas komandai „Pūcišu izstrādājumi I (Māriņš Meļķis) tas prasīja 9 sekundes, bet otrai 1 minūti un 19 sekundes. Ūdens trasei bija liela piekrišana, bet bez-Saules apstākļos tikai dažas komandas cīnījās par godalgotajām vietām. Visātrāk baseinā pārvietojās Jelgavas ģimnāzijas komandas „Barakuda” Saules laiva. Uz Saules Kausu 2009 kuplā skaitā bija ieradušies vidzemnieki – komandas no Blomes pamatskolas, Smiltenes ģimnāzijas un Smiltenes Centra vidusskolas. Starp tām bija pat viena meiteņu komanda „Bum! Auč!”, kura varonīgi cīnījās ūdens trasē.

2009. gada Saules Kausa ģenerālsponsori bija LU Cietvielu fizikas institūts un Latvijas Valsts pētniecības programma enerģētikā. Pasākumu organizēja un vadīja pārsvarā institūta jaunie zinātnieki, doktoranti, maģistranti, bakalauri. Pēc sacensībām notika pieredzes apmaiņas seminārs, kur interesantu priekšlasījumu sniedza Draudzīgā aicinājuma Liepājas 5. vidusskolas komandas „Pilots” kapteinis Kristaps Deģis. Viņš pat saules panelišus bija montējis pats, izmantojot no ASV interneta veikalā nopirkto silīcija kristālus. Iepazīšanās ar institūtu pasākuma dalībniekiem notika „virtuāli” – kopā noskatoties pērn izveidoto mācību filmu par materiāliem alternatīvās enerģijas iegūšanai un uzkrāšanai, kuri tiek pēfīti institūta laboratorijās.

Pasākuma dalībniekus un labāko braucamrīku meistarus apbalvoja LU CFI direktors, Vides ministrijas Klimata un atjaunojamo energoresursu departamenta direktors Valdis Bisters un Klimata politikas nodaļas vadītāja vietniece Andžela Pētersone, Saules muzeja (jā, ir tāds muzejs Latvijā jau trešo nedēļu!) direktore Iveta Gražule, Starptautiskās Optikas inženieru biedrības SPIE Baltijas nodaļas studentu apvienība. Atsevišķas balvas tika meitenēm – saules enerģijas aktīvistēm, no firmas L'OREAL, kuras pasniedza 2007.g. L'OREAL stipendijas „Sievietēm zinātnē”, sadarbībā ar UNESCO Latvija un Latvijas Zinātņu akadēmiju, laureāte Līga Grīnberga.

Dāvanu fondu „Saules Kausu 2009” dalībniekiem bija sarūpējuši:

LU CFI, SIA „Viessmann”, Izglītības un Zinātnes Ministrija, Vides ministrija, A/S Latvenergo, SIA Argus Radiodetaļu Tirdzniecība, SIA Lielvārds, SIA Jānis Roze, L'OREAL, LZA, SPIE, SIA Ecosol, SIA BigBrand, SIA GUTTA, Saules muzejs, žurnāls TERRA.

Sacensību trašu ierīkošanā palīdzību sniedza SIA „Apzaļumošana LV”, sarūpējot mākslīgās zāles paklāju spēka trases joslai.

Papildu informācija:

Dr. phys. Jānis Kleperis, LU Cietvielu fizikas institūta vadošais pētnieks

Dr. phys. Līga Grīnberga, LU Cietvielu fizikas institūta vadošā pētniece

Tālruni: 67262145; 26436513 (Jānis), 26415673 (Līga)

E-pasts: kleperis@latnet.lv; ligagr@cfi.lu.lv